

Handläggare
Erik Nordstrand
Telefon: 08-50825204**Till**
Kommunstyrelsen**Remiss av Tullverkets hemställan om ändringar i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare och tullbefogenhetslagen (2024:710)**

Kontorsutlåtande med hänvisning till kort remisstid

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2025/1166

Förvaltningens beslut

Socialförvaltningens kontorslåtande översänds till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Tullverket har identifierat flera oklarheter i lagstiftningen kring myndighetens befogenheter vid brottsutredningar där barn är inblandade. För att tydliggöra och likställa Tullverkets befogenheter med Polismyndighetens föreslås flera ändringar i lag (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL). Tullverket får bland annat rätt att biträda åklagare vid utredningar (31 § LUL), och åklagaren får besluta om frigivning eller kvarhållande av gripna barn under 15 år istället för att barnen alltid överlämnas till polisen (35 § LUL). Även kvarhållande av barn av sociala skäl blir möjligt för Tullverket på samma villkor som för polisen (14 § LUL). Begreppet ”polisarrest” byts till ”arrestlokal” för att tydliggöra att Tullverkets lokaler omfattas (6 a § LUL), och bestämmelser om handläggning av ärenden som rör unga lagöverträdare gäller uttryckligen Tullverket (1, 2 och 32 §§ LUL). Syftet är att skapa större tydlighet och rättssäkerhet i myndighetens arbete med barn som är inblandade i brottsutredningar.

Förändringarna förväntas kunna genomföras inom befintliga resurser. Tullverket bedömer att ändringarna är angelägna och bör träda i kraft så snart som möjligt, då de inte kräver omfattande utbildningsinsatser eller systemförändringar. Förvaltningen bedömer sammantaget att förslagen bedöms förbättra rättssäkerheten och bidra till en mer samordnad och effektiv hantering av unga lagöverträdare.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat Tullverkets hemställan med ändringar i LUL och tullbefogenhetslagen till socialnämnden och till stadsledningskontoret. Svarstiden för socialnämnden är till den 30:e september 2025. I och med att remisstiden är kort handläggs ärendet inom ramen för ett kontorsyttrande.

Ärendet

Tullverket har identifierat flera oklarheter i lagstiftningen kring myndighetens befogenheter vid brottsutredande verksamhet där barn är inblandade. Dessa otydligheter rör bland annat Tullverkets möjlighet att biträda åklagare, hantering av gripanden samt kvarhållande och förvar av barn.

De föreslagna ändringarna i lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL) syftar till att ge Tullverket samma befogenheter som Polismyndigheten i flera centrala delar. Ett förtydligande görs i 31 § LUL, som innebär att Tullverket, på samma sätt som Polismyndigheten, får biträda åklagare även vid utredningar enligt denna bestämmelse. Vidare föreslås en ändring i 35 § LUL som innebär att tulltjänstemän inte behöver överlämna ett gripet barn under 15 år direkt till polisen. I stället ska åklagaren kunna besluta om frigivning eller kvarhållande.

Genom en ändring i 14 § LUL ges Tullverket också möjlighet att kvarhålla barn av sociala skäl, på samma villkor som gäller för Polismyndigheten. Kvarhållande av sociala skäl syftar till att skydda barnet och att se till att det får det nödvändiga stöd som barnet är i behov utav. För att tydliggöra att även Tullverkets lokaler omfattas av regelverket föreslås dessutom en justering i 6 a § LUL, där begreppet ”polisarrest” ersätts med ”arrestlokal”. Slutligen föreslås ändringar i 1, 2 och 32 §§ LUL som uttryckligen anger att Tullverket omfattas av bestämmelserna om handläggning av mål och ärenden som rör unga lagöverträdare.

Förvaltningen har i dialog med Tullverket fått följande förtydliganden:

- **Utredningar enligt 31 § LUL:** Tullverket har redan erfarenhet av att biträda Åklagarmyndigheten i dessa utredningar. Eftersom lagstiftningen tidigare uppfattats som oklar beslutade de berörda myndigheterna att Tullverket tillsvidare inte skulle biträda. Hemställan syftar därför till att tydliggöra att Tullverket har samma befogenhet som Polisen, och att bestämmelser om unga lagöverträdare ska gälla oavsett utredande myndighet.
- **Arrestlokaler:** Tullverkets lokaler är inte särskilt anpassade för barn. Hemställan syftar till att förtydliga att huvudregeln – att barn inte ska förvaras i arrest – även gäller Tullverket.

- **Kompetens och rutiner:** Personal som arbetar med unga lagöverträdare har genomgått utbildning i relevant lagstiftning, barnförhör och barnkonventionen. Det finns handledning, särskilda blanketter för tvångsmedel samt ett avsnitt om unga lagöverträdare i Tullverkets rutiner.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid avdelningen för strategi och utveckling.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på de föreslagna ändringarna. Förslagen bidrar till ökad rättssäkerhet och innebär en mer enhetlig hantering av unga lagöverträdare oavsett om det är Polismyndigheten eller Tullverket som ansvarar för utredningen.

Förvaltningen stödjer förslaget till att Tullverket ges möjlighet att biträda åklagare även vid utredningar enligt 31 § LUL. En sådan förändring underlättar åklagarens arbete och bidrar till en mer effektiv ärendehantering. För barn innebär detta både kortare handläggningstider och färre myndighetskontakter.

Förvaltningen delar också Tullverkets uppfattning att barn under 15 år som grips av tulltjänsteman inte alltid behöver överlämnas direkt till Polismyndigheten. Genom att åklagaren istället kan fatta beslut om frigivning eller förhör säkerställs ett snabbare och mer rättssäkert förfarande, samtidigt som barnet slipper onödiga fördröjningar.

Vidare anser förvaltningen att det är nödvändigt att Tullverket ges samma möjlighet som Polismyndigheten att kvarhålla barn av sociala skäl, i enlighet med 14 § LUL. Detta är avgörande för att skydda barn i utsatta situationer och för att säkerställa att socialtjänsten skyndsamt kan kopplas in för att ge barnet stöd. Om Tullverket saknar denna befogenhet riskerar barn att lämnas utan tillsyn, vilket kan leda till allvarliga konsekvenser.

Förvaltningen tillstyrker också ändringen i 6 a § LUL, där begreppet polisarrest ersätts med arrestlokal. Förtydligandet är viktigt för att säkerställa att även Tullverkets arrestlokaler omfattas, så att barn får samma skydd oavsett vilken myndighet som hanterar ärendet. Det bidrar också till att uppfylla barnkonventionens krav på att frihetsberövade barn inte ska placeras tillsammans med vuxna.

Konsekvenserna av förslaget innebär inte några behov av ytterligare resurser för socialtjänsten. Om föreslagna ändring går igenom kommer dessa ingå i förvaltningens utbildning i handläggning av ärenden unga lagöverträdare.

Vidare stödjer förvaltningen förslaget att Tullverket uttryckligen ska omfattas av bestämmelserna i 1, 2 och 32 §§ LUL, som rör

handläggning av mål och ärenden med unga lagöverträdare. En sådan reglering bidrar till en mer enhetlig rättstillämpning och minskar risken för otydlighet i samverkan mellan myndigheter.

Det är positivt att Tullverket bland annat uppger att personal som arbetar med unga lagöverträdare har genomgått utbildning i relevant lagstiftning, barnförhör och barnkonventionen. Det är angeläget att Tullverket även framöver säkerställer att det finns tillräcklig specialistkompetens och resurser inom myndigheten, för att på ett rättssäkert och barnanpassat sätt hantera ärenden som rör unga lagöverträdare, i nivå med den struktur som redan finns hos Polismyndigheten.

När det finns synnerliga skäl får barn placeras i polisarrest. Eftersom förslaget innebär att barn ska kunna placeras i arrest hos Tullverket, behöver det säkerställas att Tullverkets arrestlokaler är särskilt anpassade för barn.

Socialförvaltningens kontorslåtande översänds till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Tullverkets hemställan om ändringar i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare och tullbefogenhetslagen (2024:710)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Carstorp Wolgast, Socialdirektör	2025-09-30
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2025-09-30